

Sygnatura akt VI Ka 885/15, VI Kz 395/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **8 marca 2016** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Mika

Protokolant Aleksandra Studniarz

przy udziale Elżbiety Ziębińskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2016 r.

sprawy **K. C. syna J. i J.,**

ur. (...) w Z.

oskarżonego z art. 288§ 1 kk w zw. z art. 12 kk, art. 190§ 1 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 4 maja 2015 r. sygnatura akt IX K 1504/11

oraz zażalenia pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych w przedmiocie kosztów zasądzonych w wyroku

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk i art. 630 kpk

1. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 i sprawę oskarżonego w zakresie zarzuconego mu przestępstwa z art. 288§ 1 kk w zw. z art. 12 kk przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania;

2. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w miejsce kary orzeczonej wobec oskarżonego w punkcie 2 wymierza mu karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 30 zł (trzydzieści złotych),

- uniewinnia oskarżonego K. C. od popełnienia czynu przypisanego w punkcie 3 tj. przestępstwa z art. 190 § 1 kk i w tym zakresie kosztami procesu obciąża Skarb Państwa;

3. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

4. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę za obie instancje w kwocie 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych).

Sygn. akt VI Ka 885/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 maja 2015 roku w sprawie o sygnaturze akt IX K 1504/11 Sąd Rejonowy w Gliwicach:

1. uznał oskarżonego K. C. za winnego tego, że w bliżej nieustalonym okresie czasu od moczątku maja 2011 roku do dnia 25 czerwca 2011 roku w G. przy ul. (...) działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru poprzez rzucanie kamieniami i strzelanie z procy dokonał zniszczenia: elewacji budynku powodując szkodę w wysokości 928,02 zł, rolety powodując szkodę w wysokości 774,90 zł oraz zniszczył kamerę monitorującą typu kompakt powodując szkodę w wysokości 700 złotych, czym działał na szkodę D. D. i M. D., czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za występki ten na podstawie art. 288 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. uznał oskarżonego K. C. za winnego tego, że w bliżej nieustalonym dniu w marcu 2011 roku w G. i Z. za pośrednictwem R. W. groził D. D. i M. D. zniszczeniem mienia poprzez wybicie szyb ceglówkami, czym wzbudził u pokrzywdzonych uzasadnioną obawę spełnienia groźby, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 190 § 1 k.k. i za to na mocy art. 190 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;

3. uznał oskarżonego K. C. za winnego tego, że w dniu 20 czerwca 2011 roku w G. groził D. D. i M. D. zniszczeniem mienia poprzez rzucanie butelkami z benzyną w dom wymienionych, czym wzbudził u pokrzywdzonych uzasadnioną obawę spełnienia groźby, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 190 § 1 k.k. i za to na mocy art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;

4. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone w punktach 1-3 wyroku wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności;

5. 5. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby;

6. 6. na podstawie art. 71 § 1 kk wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, wysokość jednej stawki dziennej ustalając na kwotę 30 złotych;

7. 7. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę kwoty 2402,92 zł na rzecz solidarnie uprawnionych D. D. i M. D.;

8. na podstawie art. 627 k.p.k. i § 14 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 16 i § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163 późn. 1348 ze zm.) zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego M. D. kwotę 1008 zł tytułem zwrotu poniesionych wydatków;

9. 9. na podstawie art. 627 k.p.k. i § 14 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 16 i § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163 późn. 1348 ze zm.) zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej D. D. kwotę 1008 zł tytułem zwrotu poniesionych wydatków

10. na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. i art. 2 ust. 1 pkt 3 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. nr 49 późn. 223 ze zm.) zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa częściowo wydatki w kwocie 1110,40 zł oraz obciążył go opłatą w kwocie 420 złotych.

Apelację od wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżając orzeczenie w całości, zarzucił:

1. istotny błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegający na niewłaściwym przyjęciu, że oskarżony K. C. w wykonaniu z góry powziętego zamiaru dokonał zniszczenia mienia na szkodę D. D. i M. D., podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że intencją działania oskarżonego było zwrócenie uwagi D. D. i M. D. na uciążliwe zachowanie ich psa przy jednoczesnej biernej postawie D. D. i M. D. w tym zakresie;

2. istotny błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegający na oczywiście niewłaściwym przyjęciu przez Sąd I instancji, że oskarżony K. C. groził D. D. i M. D. zniszczeniem mienia na ich szkodę, co wzbudziło u nich uzasadnioną obawę spełnienia tych gróźb, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z rozmowy przeprowadzonej pomiędzy oskarżonym a D. D. i M. D. w dniu 20 czerwca 2011 r. – wynika, że pomiędzy oskarżonym a D. D. i M. D. istniał konflikt sąsiedzki, lecz oskarżony nigdy nie kierował gróźb karalnych względem D. D. i M. D.;

3. rażąco obrażając przepisy postępowania/ która miała wpływ na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia, to jest art. 7 k.p.k., a polegającą na dokonaniu dowolnej a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez nieuwzględnienie treści wyjaśnień oskarżonego w zakresie, w jakim wskazywał on, że intencją jego działań podejmowanych względem D. D. i M. D. było zwrócenie im uwagi na uciążliwe zachowanie ich psa.

Wskazując na powyższe uchybienia obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonego, a z ostrożności procesowej - o uchylenie zaskarżonego rozstrzygnięcia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych zaskarżył zawarte w wyroku rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zarzucając obrażając przepisy § 14 ust. 2 pkt 1, § 16 i § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. póź. 461) i wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez zasądzenie od oskarżonego K. C. na rzecz oskarżycieli posiłkowych wydatków zgodnie z przedłożonymi do akt sprawy spisami kosztów, tj. o zasądzenie od oskarżonego K. C. na rzecz oskarżycieli posiłkowych D. D. i M. D. kwot po 5712 zł tytułem zwrotu poniesionych wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację obrońcy oskarżonego należało uznać za zasadną w pierwszej kolejności w zakresie dotyczącym przypisania oskarżonemu przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. polegającego na zniszczeniu należących do oskarżycieli posiłkowych elementów ich mienia.

Treść przeprowadzonych dowodów, w szczególności zabezpieczone nagrania wideo, na których zarejestrowano zachowanie oskarżonego miotającego z procy kamienie w kierunku domu oskarżycieli posiłkowych, przy uwzględnieniu jednoznacznych w tym zakresie opinii biegłych, którzy potwierdzili możliwość dokonania w taki właśnie sposób uszkodzeń elewacji domu i rolety, sprawia, że kwestia sprawstwa oskarżonego w odniesieniu do spowodowania uszkodzeń w elewacji budynku oraz rolety okiennej zdaniem sądu odwoławczego nie może budzić wątpliwości. Sprawstwo oskarżonego potwierdza przy tym jego wypowiedź z 20 czerwca 2011 roku zarejestrowana przez pokrzywdzonych: „...ja wam nie odpuszczę tego psa, nie wiem w tej chwili sobie ten kamyczki tak, ale mówię za chwileczkę będą butelki z benzyną”. Również zarejestrowanie na nagraniu z kamery zachowania oskarżonego, który strzela z procy w kierunku miejsca, w którym znajdowała się kamera monitoringowa zamontowana przez pokrzywdzonych, obok treści zeznań świadków w sposób jednoznaczny potwierdza fakt dokonania przez oskarżonego zniszczenia kamery.

Zgodzić należy się jednak z twierdzeniem obrońcy, iż wydane w sprawie opinie biegłych z zakresu wyceny ruchomości budzą istotne wątpliwości w części dotyczącej przyjętego sposobu kalkulacji wartości szkody będącej efektem uszkodzenia elewacji budynku pokrzywdzonych. Otóż w obu opiniach przyjęto, że sposobem naprawienia tej szkody może być jedynie nałożenie tynku mineralnego na powierzchnię całej ściany tj. 48 m⁽²⁾. Problem jednak w tym, że budynek oskarżycieli posiłkowych nie był budynkiem, którego elewacja pokryta była wcześniej tynkiem. Ze znajdujących się w aktach sprawy zdjęć wynika jednoznacznie, że powierzchnia elewacji pokryta jest klejem do warstwy zbrojeniowej ocieplenia. Opinie biegłych nie odpowiadają na pytanie dlaczego w przypadku istnienia uszkodzeń w tego typu elewacji naprawienie szkody nie może nastąpić poprzez uzupełnienie stwierdzonych ubytków odpowiednią warstwą tego samego rodzaju kleju i to wyłącznie w miejscach ubytków. Pokrycie całej ściany budynku oskarżycieli

posiłkowych wartstwą tynku mineralnego stosowanego przy wykończeniu elewacji domów sprawia nieodparte wrażenie uzyskania przez pokrzywdzonych bezzasadnego przysporzenia polegającego na obciążeniu oskarżonego całością kosztów wykończenia ściany budynku. Już z tego powodu ustalenia faktyczne w zakresie dotyczącym przypisanego oskarżonemu przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. uznać należało za błędne, skoro ich podstawą są niepełne opinie biegłych.

Ponownie rozpoznając sprawę w zakresie czynu z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. sąd rejonowy zobowiązany będzie uzupełnić wskazane braki w opiniach zgodnie z art. 201 k.p.k. bądź to poprzez uzupełniające przesłuchanie biegłych, bądź też dopuszczając dowód z opinii innego biegłego.

Zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego nie można podzielić w zakresie, w jakim kwestionuje ona ustalenia dotyczące groźby skierowanej przez oskarżonego pod adresem oskarżycieli posiłkowych za pośrednictwem R. W.. Poza jednoznacznie w tym zakresie zeznaniami oskarżycieli posiłkowych oraz samego R. W., na fakt sformułowania przez oskarżonego groźby zniszczenia mienia wskazuje treść rozmowy z dnia 20 czerwca 2011 roku, której zapis został utrwalony przez oskarżycieli posiłkowych. W rozmowie tej sam oskarżony potwierdza, że: „ R. zasugerowałem, żeby wam przekazał żebyście się ubezpieczyli. Ja wam nie odpuszczę tego psa...”

W zakresie dotyczącym czynu z art. 190 § 1 k.k. popełnionego przez oskarżonego w marcu 2011 roku Sąd odwoławczy dopatrył się jednak rażącej niewspółmierności orzeczonej przez sąd meriti kary, uznając za konieczne jej złagodzenie. W sprawie brak okoliczności świadczących o potrzebie sięgania do tak ostrej reakcji karnej, jaką jest wymierzenie wobec osoby do tej pory niekaranej, której dotychczasowy sposób życia nie rodzi żadnych istotnych zastrzeżeń, kary rodzajowo najsurowszej spośród alternatywnie wskazanych w przepisie art. 190 § 1 k.k. Oceniając stopień społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonemu czynu uwzględnić należy przecież rodzaj przestępstwa, którego popełnieniem oskarżony groził, jak też jego sytuację motywacyjną związaną z konfliktem sąsiedzkim, w ramach którego oskarżony starał się wymóc na pokrzywdzonych co najmniej złagodzenie skutków dolegliwości płynących z faktu posiadania przez D. D. i M. D. psa, którego szczekanie było odbierane przez oskarżonego jako istotna dolegliwość. Działanie oskarżonego, choć nie dające się usprawiedliwić, nie było działaniem podjętym wyłącznie w celu dokuczenia pokrzywdzonym bez żadnego powodu. Oczywistym dla Sądu odwoławczego jest, że w żadnym razie wskazana sytuacja motywacyjna oskarżonego nie znosiła bezprawności jego działania, jak też winy samego oskarżonego, który mógł sięgnąć do przewidzianych w tego typu sytuacjach środków prawnych (por. art. 144 kodeksu cywilnego), jednakże za karę odzwierciedlającą stopień winy oskarżonego, stopień społecznej szkodliwości jego czynu, jak też karę dającą podstawy dla prognozy zapobiegnięcia popełnieniu kolejnych przestępstw przez oskarżonego, uznać należało karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych. Uwzględniając poziom dochodów oskarżonego, jego możliwości zarobkowe, jak też posiadany majątek wysokość stawki dziennej grzywny została ustalona na poziomie 30 złotych.

W odniesieniu do przypisanego oskarżonemu czynu z art. 190 § 1 k.k. popełnionego w dniu 20 czerwca 2011 roku Sąd odwoławczy uznał, iż słowa oskarżonego: „... ja wam nie odpuszczę tego psa, nie wiem w tej chwili sobie ten kamyczki tak, ale mówię za chwileczkę będą butelki z benzyną, kamerki ci naprawdę nie pomogą... ja się w jakiś sposób muszę bronić innej możliwości już w tej chwili nie widzę”, nie mogą być uznane za źródło uzasadnionej obawy pokrzywdzonych dotyczącej obrzucenia ich domu butelkami z benzyną. Po pierwsze wskazana wypowiedź oskarżonego poprzedzona została jego słowami: „ No to widzę, że się naprawdę nie dogadamy, ja powiedziałem R., że konflikt będzie narastał, pewnie sobie spalimy kucze domy wzajemnie”. Zdaniem Sądu odwoławczego oba zacytowane zdania nie miały na celu wywołania u pokrzywdzonych obawy przed spalaniem ich domu, ale jedynie zobrazowanie perspektywy eskalacji konfliktu sąsiedzkiego. Nawet zakładając, że wypowiedź oskarżonego stała się źródłem wątpliwości pokrzywdzonych co do tego, czy oskarżony gotów byłby sięgnąć na dalszych etapach tego konfliktu do tak drastycznego środka jak podpalenie domu pokrzywdzonych, wątpliwość tak została przez oskarżonego w sposób względnie jednoznacznie wyjaśniona w dalszej części rozmowy, gdy po wypowiedzi oskarżyciela posiłkowego: „ czyli teraz sugerujesz, że teraz mi zaserwujesz butelki z benzyną, tak,” oskarżony odpowiedział: „ Nie ja ci nic nie sugeruję, powiedziałem, że ja wam psa nie odpuszczę. Przeszkadza mi to i będę szukał rozwiązania”. Już sam fakt kontynuowania rozmowy oskarżycieli posiłkowych z oskarżonym po zacytowanych wyżej wypowiedziach, przy

uwzględnieniu rzeczowości tej rozmowy przeczy temu, aby oskarżyciele posiłkowi w rzeczywistości odczuli obawę spełnienia groźby podpalenia ich domu. Z tego też powodu nie znajdując podstaw do uznania działania oskarżonego jako podjętego w zamiarze wzbudzenia u oskarżycieli posiłkowych obawy spełnienia groźby popełnienia na ich szkodę przestępstwa, jak też uznając, że pokrzywdzeni nie mieli we wskazanych okolicznościach uzasadnionych podstaw do obaw spełnienia groźby, Sąd odwoławczy uznał, że działanie oskarżonego nie wyczerpało znamion przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. i zmienił zaskarżony wyrok uniewinniając oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. w dniu 20 czerwca 2011 roku.

W związku z uchyleniem wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji w części dotyczącej zarzuconego oskarżonemu przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. uchylono także zawarte w punktach 8 i 9 wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie zasądzenia od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych kwot z tytułu zwrotu wydatków na ustanowienie pełnomocnika w sprawie już z tego powodu, że postępowanie w sprawie nie zostało zakończone. Odnosząc się do argumentów wskazanych w zażaleniu pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych wskazać należy, że wysokość kosztów procesu zasądzanych w sprawie karnej od Skarbu Państwa lub przeciwnika procesowego na rzecz strony, której racje zostały w procesie uwzględnione, jest limitowana wysokością rzeczywiście poniesionych kosztów, co nakładało na gruncie regulacji rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) obowiązek wykazywania przez stronę faktu poniesienia przez stronę stosownego wydatku zastrzeżeniem, że wysokość opłaty zasądzana od strony przeciwnej nie mogła przekroczyć sześciokrotności stawki minimalnej. Udokumentowanie faktu rzeczywistego poniesienia stosownego wydatku przez stronę możliwe jest poprzez złożenie umowy, o której mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze, ewentualnie faktury, rachunku lub innego dokumentu potwierdzającego, że określona należność została na rzecz adwokata uiszczona. Ponadto ustalając wysokość żądanych kosztów, sąd winien był włączyć pod uwagę niezbędny nakład pracy obrońcy lub pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy zastępcy prawnego w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia (§ 2 ust. 1 rozprządzenia). Tym samym na gruncie stanu prawnego obowiązującego do 1 stycznia 2016 roku uzasadniony był pogląd, że sąd może kontrolować wysokość żądanego przez stronę wynagrodzenia adwokatów zakresie przekraczającym stawki minimalne określone w przepisach wskazanych wyżej rozporządzeń, przy czym kontrola ta dokonywana ma być przy uwzględnieniu rodzaju i stopnia zawłości sprawy oraz nakładu pracy obrońcy lub pełnomocnika (por. SN III CZP 18/00, OSNC 2001/2/23; SN III CZP 38/00, LEX nr 51813; podobnie SA w Katowicach II AKz 643/09, LEX nr 553823) Po przeprowadzeniu postępowania ponownego sąd rejonowy zobowiązany będzie zgodnie z art. 626 § 1 k.p.k. wydać stosowne rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu, w tym w przedmiocie ewentualnego zwrotu wydatków oskarżycieli posiłkowych na ustanowienie pełnomocnika, lecz uczynić to będzie musiał z uwzględnieniem w odniesieniu do postępowania ponownego nowej regulacji obowiązującej w tym zakresie od 1 stycznia 2016 roku tj. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r. poz. 1800)